

Młody Jurysta

Czasopismo Studentów i Doktorantów Wydziału Prawa i Administracji
Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

WPIA
UKSW

Wydział Prawa i Administracji
UNIwersytet KARDYNAŁA
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

UK Wydawnictwo Naukowe
UKSW

OPEN ACCESS

This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY-ND 4.0 International) license <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0>

e-ISSN 2353-1185

<https://doi.org/10.21697/mj>

Prawo weta a skuteczność systemu bezpieczeństwa zbiorowego ONZ – analiza na przykładzie konfliktu na Ukrainie

The Veto Power and the Effectiveness of the United Nations Collective Security System: An Analysis Based on the Conflict in Ukraine

Jakub Zbigniew Kochanowicz¹

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3401-3363>

otrzymano: 2026-04-06; poprawiono: 2026-05-04; przyjęto: 2026-06-24

Streszczenie

Artykuł analizuje wpływ prawa weta Federacji Rosyjskiej na funkcjonowanie Rady Bezpieczeństwa ONZ w kontekście agresji przeciwko Ukrainie oraz ocenia skuteczność systemu bezpieczeństwa zbiorowego Organizacji Narodów Zjednoczonych. Celem badania było ustalenie, w jakim stopniu możliwość blokowania rezolucji przez stałego członka Rady ogranicza zdolność ONZ do reagowania na naruszenia prawa międzynarodowego. W pracy zastosowano metodę dogmatycznoprawną, opartą na analizie Karty Narodów Zjednoczonych, rezolucji ONZ, Statutu Rzymskiego Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz literatury przedmiotu. Pomocniczo wykorzystano także analizę instytucjonalną i studium przypadku dotyczące konfliktu rosyjsko-ukraińskiego. Przeprowadzona analiza wykazała, że Federacja Rosyjska wielokrotnie wykorzystywała prawo weta do blokowania rezolucji potępiających jej działania, co prowadziło do paraliżu decyzyjnego Rady Bezpieczeństwa. W rezultacie część inicjatyw została przeniesiona

¹ Jakub Zbigniew Kochanowicz, student III roku prawa kanonicznego na Wydziale Prawa Kanonicznego i II roku prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, kochanowiczkuba@gmail.com

na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Wyniki badania potwierdzają, że obecny model funkcjonowania Rady Bezpieczeństwa ogranicza skuteczność systemu bezpieczeństwa zbiorowego w sytuacji, gdy stroną konfliktu jest stały członek ONZ.

Słowa kluczowe:

prawo weta, ONZ, bezpieczeństwo zbiorowe, Ukraina, zbrodnia agresji

Abstract

The article analyzes the impact of the Russian Federation's veto power on the functioning of the United Nations Security Council in the context of aggression against Ukraine and evaluates the effectiveness of the United Nations collective security system. The aim of the study was to determine to what extent the ability of a permanent member of the Security Council to block resolutions limits the UN's capacity to respond to violations of international law. The study applies the dogmatic-legal method based on the analysis of the Charter of the United Nations, UN resolutions, the Rome Statute of the International Criminal Court, and relevant academic literature. Additionally, institutional analysis and a case study concerning the Russian-Ukrainian conflict were used. The analysis demonstrated that the Russian Federation repeatedly used its veto power to block resolutions condemning its actions, which led to decision-making paralysis within the Security Council. As a result, some initiatives were transferred to the forum of the UN General Assembly. The findings confirm that the current model of the Security Council's functioning limits the effectiveness of the collective security system when a permanent member of the UN is a party to the conflict.

Keywords:

veto power, United Nations, collective security, Ukraine, crime of aggression

1. Wprowadzenie

Agresja Federacji Rosyjskiej przeciwko Ukrainie stanowi jedno z najpoważniejszych wyzwań dla współczesnego systemu bezpieczeństwa międzynarodowego oraz funkcjonowania Organizacji Narodów Zjednoczonych. Konflikt rozpoczęty w 2014 r., a następnie eskalowany poprzez pełnoskalową inwazję z 24 lutego 2022 r., uwidocznili ograniczenia mechanizmów przewidzianych w Karcie Narodów Zjednoczonych, szczególnie w zakresie skuteczności działania Rady Bezpieczeństwa ONZ. Szczególne znaczenie ma problem prawa weta przysługującego stałym członkom Rady Bezpieczeństwa, które umożliwia blokowanie rezolucji nawet w sytuacji rażącego naruszenia prawa międzynarodowego przez jedno z państw posiadających ten przywilej. W literaturze przedmiotu szeroko analizowane są zagadnienia dotyczące zbrodni agresji, legalności działań Federacji Rosyjskiej oraz skuteczności systemu bezpieczeństwa zbiorowego ONZ, jednak wydarzenia związane z wojną w Ukrainie ponownie uwidocznili potrzebę oceny efektywności obecnych mechanizmów prawa międzynarodowego.

Celem niniejszego artykułu jest analiza wpływu prawa weta Federacji Rosyjskiej na działalność Rady Bezpieczeństwa ONZ oraz ocena skuteczności systemu bezpieczeństwa zbiorowego w sytuacji, gdy państwo będące stroną konfliktu posiada możliwość blokowania decyzji tego organu. Hipoteza badawcza zakłada, że prawo weta istotnie ogranicza zdolność Rady Bezpieczeństwa do podejmowania skutecznych działań wobec aktów agresji dokonywanych przez stałych członków ONZ. W związku z tym postawiono pytania badawcze dotyczące wpływu prawa weta na

funkcjonowanie Rady Bezpieczeństwa, zgodności tego mechanizmu z zasadą bezstronności oraz możliwości podejmowania działań przez inne organy ONZ, w szczególności Zgromadzenie Ogólne. W artykule zastosowano metodę dogmatycznoprawną, polegającą na analizie przepisów prawa międzynarodowego, rezolucji ONZ oraz literatury przedmiotu, a pomocniczo wykorzystano również metodę analizy instytucjonalnej i studium przypadku odnoszącego się do konfliktu rosyjsko-ukraińskiego.

2. Stan faktyczny

2.1. Atak z 2014 r.

W lutym 2014 r. Rosja rozpoczęła działania zbrojne przeciwko Ukrainie, których skala i brutalność stanowiły poważne naruszenie podstawowych zasad prawa międzynarodowego. Nie ulega wątpliwości, że działania Rosji stanowią akt agresji, zapoczątkowany w 2014 r. i trwający do dziś. Przypisanie odpowiedzialności za zbrodnię agresji wymaga uprzedniego stwierdzenia, że doszło do użycia siły zbrojnej przez jedno państwo przeciwko suwerenności, integralności terytorialnej lub politycznej niezależności innego państwa, w sposób sprzeczny z Kartą Narodów Zjednoczonych. Definicję taką zawiera rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 3314 z 1974 r.². Atak z zimy 2014 r. nie stanowił jedynie jednorazowego aktu eskalacji, lecz okazał się początkiem długotrwałego i wielowymiarowego konfliktu zbrojnego, którego skutki – zarówno humanitarne, polityczne, jak i prawne – pozostają odczuwalne do dziś i w dalszym ciągu kształtują sytuację bezpieczeństwa w regionie oraz porządek międzynarodowy.

2.2. Pełnoskalowa inwazja na Ukrainę

W dniu 24 lutego 2022 r. Rosja ogłosiła rozpoczęcie tzw. „specjalnej operacji wojskowej”, która w rzeczywistości przybrała formę pełnoskalowej inwazji na Ukrainę, prowadzonej zarówno z terytorium Federacji Rosyjskiej, jak i z obszaru Republiki Białorusi. W art. 5 ust. 1 Statutu Rzymskiego Międzynarodowego Trybunału Karnego z 17 lipca 1998 r. zbrodnia agresji została wskazana jako jedna z czterech najpoważniejszych zbrodni o charakterze międzynarodowym, które co do zasady podlegają jurysdykcji Trybunału³. Zbrodnia agresji polega na planowaniu, przygotowywaniu, rozpoczęciu lub dokonaniu aktu agresji przez osobę, która z racji zajmowanej pozycji jest w stanie faktycznie sprawować kontrolę nad politycznymi lub zbrojnymi działaniami państwa albo nimi kierować. Odpowiedzialność karna za tę zbrodnię ma zatem charakter indywidualny, jednak dotyczy wyłącznie osób należących do najwyższych struktur decyzyjnych państwa, które podejmują kluczowe decyzje w zakresie użycia siły zbrojnej. Akt agresji, stanowiący podstawę przypisania odpowiedzialności, musi jednocześnie charakteryzować się takim stopniem powagi, wagi oraz skali, który prowadzi do oczywistego naruszenia Karty Narodów Zjednoczonych, w szczególności zakazu użycia siły w stosunkach międzynarodowych. Oznacza to, że nie każde naruszenie prawa międzynarodowego będzie kwalifikowane

² P. Grzebyk, „Specjalna operacja wojskowa” Rosji w Ukrainie – indywidualna odpowiedzialność za zbrodnię agresji i zbrodni wojenne, „Państwo i prawo” 2022, nr 9, s. 57.

³ Art. 5 ust. 1, Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego sporządzony w Rzymie dnia 17 lipca 1998 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 78, poz. 708 z późn. zm.).

jako zbrodnia agresji, lecz wyłącznie takie działania, które w sposób jednoznaczny i rażący podważają fundamentalne zasady ładu międzynarodowego⁴.

2.3. Legitymizacja agresji przez władze Federacji Rosyjskiej

Prezydent Federacji Rosyjskiej Władimir Putin podejmował próby legitymizowania działań zbrojnych swojego państwa, odwołując się do rzekomej konieczności zapewnienia bezpieczeństwa Rosji oraz ochrony ludności rosyjskiej. Jako dodatkową podstawę wskazywano interwencję zbrojną podjętą na wniosek władz tzw. Donieckiej Republiki Ludowej, którą – podobnie jak tzw. Ługańską Republikę Ludową – Federacja Rosyjska uznała za suwerenne podmioty prawa międzynarodowego bezpośrednio przed rozpoczęciem inwazji, tj. w dniu 21 lutego 2022 r. W tej narracji działania militarne Rosji miały stanowić realizację prawa do samoobrony, przewidzianego w art. 51 Karty Narodów Zjednoczonych, który zakłada, że: „*nic w niniejszej Karcie nie może uchybiać niepozbawalnemu prawu do samoobrony indywidualnej lub zbiorowej w przypadku napaści zbrojnej na któregokolwiek członka Narodów Zjednoczonych*”⁵.

Przepis ten oznacza, że Karta Narodów Zjednoczonych przyznaje każdemu państwu członkowskiemu niezbywalne i pierwotne prawo do podjęcia działań obronnych, zarówno samodzielnie, jak i wspólnie z innymi państwami, jednak wyłącznie w przypadku faktycznego i bezpośredniego wystąpienia napaści zbrojnej. Prawo to może być wykonywane jedynie w celu odparcia ataku oraz ochrony suwerenności, integralności terytorialnej i niezależności politycznej państwa, a jego realizacja musi pozostawać w zgodzie z zasadami konieczności i proporcjonalności.

Jednakże, Aby Federacja Rosyjska mogła powoływać się na prawo do samoobrony, musiałoby dojść do rzeczywistej napaści zbrojnej wymierzonej przeciwko jej terytorium lub siłom, czego w analizowanym przypadku nie stwierdzono. Nie istniały również obiektywne przesłanki pozwalające uznać, że atak ze strony Ukrainy był bezpośrednio grożący lub nieuchronny. W konsekwencji nie można było uzasadnić działań Rosji także poprzez odwołanie się do koncepcji tzw. samoobrony wyprzedzającej, wywodzonej z prawa zwyczajowego, gdyż brak było jakichkolwiek podstaw faktycznych do jej zastosowania⁶.

W początkowej fazie działań zbrojnych ataki koncentrowały się przede wszystkim na obiektach o charakterze stricte wojskowym, takich jak lotniska wojskowe, bazy i jednostki wojskowe, składy uzbrojenia, amunicji i paliwa oraz na samych siłach zbrojnych przeciwnika. Z perspektywy międzynarodowego prawa humanitarnego tego rodzaju cele stanowią legalne cele wojskowe, a ich zwalczanie jest co do zasady dopuszczalne, o ile spełnione są podstawowe zasady prowadzenia działań zbrojnych, w szczególności zasada rozróżniania, proporcjonalności oraz konieczności wojskowej. Międzynarodowe prawo humanitarne dopuszcza również uznanie za cel wojskowy niektórych osób cywilnych, jednak wyłącznie w sytuacji, gdy cywile ci bezpośrednio uczestniczą w działaniach zbrojnych. Oznacza to, że osoby cywilne tracą przysługującą im ochronę na czas i w zakresie takiego zaangażowania, na przykład, gdy aktywnie budują umocnienia i barykady, używają broni lub środków zapalających, takich jak koktajle Mołotowa, albo przekazują informacje wojskowe stronie walczącej.

⁴ P. Grzebyk, *Definicja zbrodni agresji*, „Państwo i prawo” 2011, nr 1, s. 46.

⁵ Art. 51, Karty Narodów Zjednoczonych Statut Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości i Porozumienie ustanawiające Komisję Przygotowawczą Narodów Zjednoczonych (Dz. U. z 1947 r. Nr 23, poz. 90 z późn. zm.).

⁶ J. Kranz, *Między wojną a pokojem: świat współczesny wobec użycia siły zbrojnej. Dylematy prawa i polityki*, Warszawa 2009, s. 148-149.

Podobnie ochronę wynikającą z prawa humanitarnego mogą utracić obiekty cywilne, w tym szkoły, szpitale czy budynki mieszkalne, jeżeli są wykorzystywane do celów militarnych, na przykład jako magazyny broni, miejsca stacjonowania żołnierzy, punkty dowodzenia, łączności czy schronienia dla sił zbrojnych⁷.

3. Rada Bezpieczeństwa ONZ

Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych składa się z pięciu stałych członków: Chińskiej Republiki Ludowej, Francji, Federacji Rosyjskiej, Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii oraz Stanów Zjednoczonych oraz dziesięciu niestałych członków wybieranych przez Zgromadzenie Ogólne na pięcioletnią kadencję⁸. Członkowie niestali wybierani są z uwzględnieniem sprawiedliwej reprezentacji geograficznej oraz ich wkładu w utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Rada Bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych organów Organizacji Narodów Zjednoczonych i odgrywa kluczową rolę w utrzymaniu międzynarodowego pokoju oraz bezpieczeństwa. Zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych to właśnie jej powierzono główną odpowiedzialność za podejmowanie działań mających na celu zapobieganie konfliktom zbrojnym, reagowanie na sytuacje stanowiące zagrożenie dla stabilności międzynarodowej oraz przywracanie pokoju w przypadku jego naruszenia. Państwa członkowskie ONZ uznają szczególną rolę Rady w tym zakresie i powierzają jej wykonywanie tych zadań w swoim imieniu.

Oznacza to, że Rada Bezpieczeństwa działa jako centralny organ decyzyjny w sprawach związanych z bezpieczeństwem międzynarodowym. Posiada ona kompetencje do oceny sytuacji mogących stanowić zagrożenie dla pokoju, podejmowania odpowiednich uchwał oraz nakładania różnego rodzaju środków mających na celu rozwiązanie konfliktu. W zależności od charakteru zagrożenia mogą to być działania dyplomatyczne, mediacyjne, sankcje gospodarcze lub polityczne, a w skrajnych przypadkach także zgoda na użycie siły w celu przywrócenia pokoju i bezpieczeństwa.

Szczególne znaczenie Rady Bezpieczeństwa polega również na tym, że jej decyzje mają charakter wiążący dla państw członkowskich ONZ. Oznacza to, że państwa należące do Organizacji są zobowiązane do wykonywania rezolucji Rady oraz do współdziałania w realizacji podjętych przez nią działań. Dzięki temu możliwe jest skoordynowanie wysiłków społeczności międzynarodowej w sytuacjach kryzysowych oraz podejmowanie wspólnych działań na rzecz zapobiegania eskalacji konfliktów. W praktyce Rada Bezpieczeństwa pełni więc funkcję kluczowego mechanizmu koordynującego działania państw w zakresie utrzymania pokoju. Analizuje pojawiające się zagrożenia, prowadzi debatę nad możliwymi rozwiązaniami oraz podejmuje decyzje mające na celu stabilizację sytuacji międzynarodowej. Jej działalność ma fundamentalne znaczenie dla funkcjonowania całego systemu bezpieczeństwa zbiorowego stworzonego przez Kartę Narodów Zjednoczonych, ponieważ to właśnie ona stanowi główny instrument reagowania społeczności międzynarodowej na konflikty i kryzysy zagrażające pokojowi na świecie⁹.

⁷ P. Grzebyk, „Specjalna operacja wojskowa...”, s. 65.

⁸ Art. 23, ust. 1 i 2, Karty Narodów Zjednoczonych...

⁹ Art. 24, ibidem.

3.1. Podstawy działania Rady Bezpieczeństwa ONZ

Jako główny organ odpowiedzialny za utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa na świecie, Rada Bezpieczeństwa ONZ, podejmuje decyzje w drodze głosowania, które odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu polityki międzynarodowej i ma charakter wiążący dla wszystkich państw członkowskich. Aby rezolucja – inna niż związana z kwestiami proceduralnymi – została przyjęta, wymagana jest większość kwalifikowana, czyli co najmniej dziewięć głosów „za” spośród piętnastu, przy czym wszystkie głosy stałych członków muszą być pozytywne – sprzeciw któregokolwiek z nich skutkuje zastosowaniem prawa weta i automatycznym odrzuceniem decyzji¹⁰. Stałe mocarstwa, posiadając prawo weta, mają więc możliwość jednostronnego zablokowania rezolucji, niezależnie od poparcia pozostałych członków, co w praktyce wymusza negocjacje i kompromisy w kwestiach o istotnym znaczeniu politycznym. Niestali członkowie głosują w taki sam sposób, ale ich sprzeciw nie blokuje decyzji, a ich głosy wlicza się do osiągnięcia wymaganej większości kwalifikowanej. Głosowanie w Radzie może mieć charakter formalny, w przypadku przyjmowania rezolucji lub proceduralny, dotyczący spraw organizacyjnych, takich jak ustalanie porządku obrad czy zwoływanie posiedzeń – w tym drugim przypadku weto stałych członków nie ma zastosowania. Każdy członek Rady wyraża swoje stanowisko poprzez głos „za”, „przeciw” lub „wstrzymuję się”, a decyzja jest przyjęta tylko wówczas, gdy spełnione są wymogi większości oraz nie wystąpiło weto. Ze względu na znaczenie polityczne decyzji Rady, głosowania są poprzedzane konsultacjami i negocjacjami między państwami, co pozwala minimalizować konflikty i wypracować kompromisowe rozwiązania. Rezolucje przyjęte w ten sposób mogą obejmować szeroki zakres działań, od sankcji gospodarczych, wprowadzania misji pokojowych, poprzez ustanawianie embarga na broń, aż po upoważnienia do użycia sił zbrojnych, co czyni Radę Bezpieczeństwa centralnym organem decyzyjnym w sprawach międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa¹¹.

3.2. Środki niemilitarne i militarne

Rada Bezpieczeństwa posiada odpowiedzialność za monitorowanie sytuacji międzynarodowej i stwierdzanie wszelkich okoliczności, które mogą stanowić zagrożenie dla pokoju, prowadzić do jego zakłócenia lub być uznane za akt agresji. W przypadku stwierdzenia takiej sytuacji, Rada ma obowiązek podjąć odpowiednie działania – może wydawać zalecenia dla państw członkowskich lub podejmować wiążące decyzje dotyczące środków mających na celu utrzymanie lub przywrócenie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego, zgodnie z artykułami 41 i 42 Karty Narodów Zjednoczonych. Artykuł 41 przewiduje środki niemilitarne, takie jak sankcje gospodarcze, embargo na broń, ograniczenia w stosunkach dyplomatycznych czy inne działania zmierzające do wywarcia presji politycznej lub ekonomicznej, natomiast artykuł 42 dopuszcza użycie sił zbrojnych, gdy środki niemilitarne okażą się niewystarczające¹².

Artykuł 41 przyznaje Radzie Bezpieczeństwa kompetencję do wydawania zarządzeń mających na celu utrzymanie lub przywrócenie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, bez konieczności użycia siły zbrojnej. Przewiduje on, że Rada może nakładać na państwa członkowskie obowiązek stosowania środków niemilitarnych,

¹⁰ R. Kuźniar, *Bezpieczeństwo międzynarodowe*, wyd. 1, Warszawa 2012, s. 358.

¹¹ Art. 27, ibidem.

¹² Art. 39, ibidem.

takich jak całkowite lub częściowe wstrzymanie stosunków gospodarczych i komunikacyjnych – kolejowych, morskich, powietrznych, pocztowych, telekomunikacyjnych i innych – oraz zerwanie stosunków dyplomatycznych. Jednocześnie Rada może zwrócić się do wszystkich członków ONZ z żądaniem ich przestrzegania, co pozwala skutecznie wymuszać realizację jej decyzji. W praktyce artykuł ten stanowi instrument pokojowego oddziaływania i nacisku, umożliwiającą reagowanie na zagrożenia dla pokoju i bezpieczeństwa poprzez środki ekonomiczne, polityczne i dyplomatyczne, bez sięgania po interwencję militarną¹³.

Natomiast artykuł 42 zakłada, że jeśli środki niemilitarne przewidziane w artykule 41 okażą się niewystarczające lub już nie przyniosą efektu, Rada Bezpieczeństwa ma prawo zastosować siłę zbrojną w celu utrzymania lub przywrócenia międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. Oznacza to, że Rada może zorganizować operacje wojskowe obejmujące działania powietrzne, morskie i lądowe, takie jak demonstracje siły, blokady czy inne interwencje z udziałem sił zbrojnych państw członkowskich ONZ. W praktyce artykuł ten zakłada możliwość stosowania środków przymusu wojskowego w sytuacjach, gdy działania polityczne, gospodarcze i dyplomatyczne nie wystarczą do opanowania kryzysu lub powstrzymania agresji. Dzięki temu Rada uzyskuje narzędzie do egzekwowania swoich decyzji w sposób proporcjonalny i zgodny z mandatem ochrony pokoju¹⁴. Jednak, warto zaznaczyć, że w praktyce jednak mechanizm ten nigdy nie został w pełni zrealizowany w formie bezpośredniego użycia stałych sił zbrojnych ONZ przeciwko agresorowi¹⁵.

3.3. Prawo weta

Prawo weta przysługujące stałym członkom Rady Bezpieczeństwa ONZ odgrywa kluczową rolę w funkcjonowaniu systemu zbiorowego bezpieczeństwa przewidzianego w Karcie Narodów Zjednoczonych. Oznacza ono, że każde z tych państw może zablokować przyjęcie rezolucji Rady Bezpieczeństwa, nawet jeśli jest ona popierana przez większość pozostałych członków. W praktyce prowadzi to do sytuacji, w której podjęcie skutecznej akcji zbiorowej, w tym zastosowanie sankcji czy środków militarnych, nie jest możliwe bez zgody wszystkich stałych członków Rady lub przynajmniej bez ich sprzeciwu¹⁶.

Mechanizm weta sprawia, że działania społeczności międzynarodowej podejmowane w ramach ONZ są w znacznym stopniu uzależnione od interesów politycznych największych mocarstw. Jeśli któreś z nich uzna, że planowana decyzja godzi w jego interesy lub w interesy państwa będącego jego sojusznikiem, może skutecznie zablokować podjęcie działań przez Radę Bezpieczeństwa. W konsekwencji prawo weta stanowi istotną barierę dla sprawnego i skutecznego funkcjonowania systemu zbiorowego bezpieczeństwa¹⁷.

Szczególne znaczenie ma także fakt, że weto w praktyce uniemożliwia podjęcie działań przeciwko jednemu ze stałych członków Rady Bezpieczeństwa lub przeciwko państwom pozostającym pod jego silną ochroną polityczną. Powoduje to, że wiele

¹³ Art. 41, ibidem.

¹⁴ Art. 42, ibidem.

¹⁵ J. Sandomierski, *Organizacja Narodów Zjednoczonych u progu XXI wieku*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1988, z. 3, s. 28.

¹⁶ I Popiuk-Rysińska, *Rada Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych po zimnej wojnie*, „Stosunki Międzynarodowe” 2016, nr 6, s. 225.

¹⁷ P. Pacuła, *Zarys problematyki reformy Rady Bezpieczeństwa ONZ*, „Bezpieczeństwo Narodowe” 2015, nr 4, s. 68.

sytuacji stanowiących zagrożenie dla pokoju międzynarodowego lub naruszenie prawa międzynarodowego nie może zostać skutecznie rozpatrzonych w ramach mechanizmu ONZ¹⁸. W rezultacie część konfliktów i kryzysów międzynarodowych pozostaje poza realnym zasięgiem systemu zbiorowego bezpieczeństwa przewidzianego w Karcie Narodów Zjednoczonych.

Skuteczność działań podejmowanych przez Radę Bezpieczeństwa w dużej mierze zależy więc od jednomyślności stałych członków posiadających prawo weta. Oznacza to, że sprzeciw choćby jednego z nich może całkowicie zablokować reakcję Rady, niezależnie od poparcia pozostałych państw członkowskich. Taki mechanizm powoduje, że w sytuacjach kryzysowych konieczne są intensywne negocjacje oraz poszukiwanie kompromisów między największymi mocarstwami, aby wypracować decyzję, która będzie zarówno możliwa do przyjęcia politycznie, jak i skuteczna w praktyce.

4. Blokada działalności Rady Bezpieczeństwa przez Federację Rosyjską

Warto podkreślić, że zgodnie z międzynarodowymi regulacjami to Ukraina została zaatakowana, co daje jej prawo do indywidualnej samoobrony w oczekiwaniu na podjęcie odpowiednich działań przez Radę Bezpieczeństwa. Oznacza to, że w sytuacji faktycznej agresji państwo, które zostało zaatakowane, może stosować środki niezbędne do odparcia ataku, chroniąc swoją suwerenność, integralność terytorialną oraz ludność, zanim Rada Bezpieczeństwa zdecyduje o zastosowaniu środków kolektywnych, w tym zarówno działań niemilitarnych, jak i ewentualnych operacji zbrojnych. Tym samym prawo do samoobrony działa jako mechanizm zabezpieczający państwo ofiarę ataku, umożliwiając mu reakcję natychmiastową i proporcjonalną do zagrożenia, zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego¹⁹. W idealnym porządku prawnym w odpowiedzi na rażącą agresję Rosji odpowiednie środki podjęłaby Rada Bezpieczeństwa ONZ, korzystając ze swoich kompetencji przewidzianych w Karcie Narodów Zjednoczonych. W praktyce jednak sytuacja była znacznie bardziej skomplikowana, ponieważ członkiem Rady Bezpieczeństwa była Rosja, czyli państwo, które samo dokonało ataku.

4.1. Weto Federacji Rosyjskiej po aneksji Krymu

Już na początku eskalacji wydarzeń na Krymie, w dniach 1, 2 i 3 marca 2014 r., zwołano pilne posiedzenia Rady Bezpieczeństwa ONZ w celu omówienia dynamicznie rozwijającej się sytuacji oraz możliwych działań społeczności międzynarodowej. Podczas obrad wiele państw członkowskich wyrażało poważne zaniepokojenie działaniami Federacji Rosyjskiej oraz formułowało zdecydowaną krytykę jej polityki wobec Ukrainy. Wskazywano przede wszystkim na naruszenie suwerenności i integralności terytorialnej państwa ukraińskiego oraz na sprzeczność podejmowanych działań z podstawowymi zasadami prawa międzynarodowego. Pomimo tych głosów sprzeciwu Rada Bezpieczeństwa nie była w stanie przyjąć żadnej rezolucji potępiającej działania Moskwy ani podjąć konkretnych środków mających na celu przeciwdziałanie rozwijającemu się kryzysowi. Wynikało to przede wszystkim z faktu, że Federacja Rosyjska, jako jeden ze stałych członków Rady Bezpieczeństwa, dysponuje prawem weta. Mechanizm ten umożliwia zablokowanie każdej rezolucji,

¹⁸ Patrycja Grzebyk, *Testowanie Rady Bezpieczeństwa w czasach niepokoju – działalność RB ONZ w 2014 roku*, „Rocznik Strategiczny” 2014/2015, nr 20, s. 75.

¹⁹ Art. 51 Karty Narodów Zjednoczonych...

która byłaby sprzeczna z interesami danego państwa. W praktyce oznaczało to, że już na wczesnym etapie kryzysu Rosja mogła skutecznie utrudniać podjęcie przez Radę Bezpieczeństwa decyzji krytycznych wobec jej działań²⁰.

Taka sytuacja znacząco ograniczała możliwości skutecznej reakcji tej instytucji na rozwijające się wydarzenia. Pomimo licznych debat i stanowczych wystąpień przedstawicieli różnych państw, forum Rady Bezpieczeństwa pozostawało w dużej mierze sparaliżowane przez mechanizm weta. W rezultacie działania społeczności międzynarodowej w odpowiedzi na sytuację na Krymie zaczęły być podejmowane także poza strukturami Rady Bezpieczeństwa, m.in. na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ oraz w ramach inicjatyw podejmowanych przez poszczególne państwa i inne organizacje międzynarodowe.

Planowane na 16 marca 2014 r. referendum dotyczące statusu Krymu stało się bezpośrednim impulsem do podjęcia działań na forum międzynarodowym oraz do przedłożenia projektu rezolucji odnoszącej się do tej sytuacji. W odpowiedzi na rozwijające się wydarzenia projekt rezolucji został poddany pod głosowanie w Radzie Bezpieczeństwa 15 marca 2014 r. Rezolucja potwierdziła zaangażowanie społeczności międzynarodowej na rzecz suwerenności, niepodległości, jedności oraz integralności terytorialnej Ukrainy w jej granicach uznanych przez społeczność międzynarodową. Jednocześnie wzywała wszystkie strony konfliktu do pokojowego rozwiązania sporu poprzez dialog polityczny, zachowanie powściągliwości oraz powstrzymanie się od działań mogących prowadzić do dalszej eskalacji napięć. Podkreślono również konieczność poszanowania przez Ukrainę zobowiązań wynikających z prawa międzynarodowego, w tym ochrony praw wszystkich osób, także należących do mniejszości. W rezolucji wskazano ponadto, że Ukraina nie wyraziła zgody na przeprowadzenie referendum w sprawie statusu Krymu, w związku z czym uznano je za nieważne i nie mogące stanowić podstawy do zmiany statusu półwyspu, wzywając jednocześnie państwa oraz organizacje międzynarodowe do nieuznawania jego wyników²¹. Jednak ze względu na sprzeciw Federacji Rosyjskiej, która jako stały członek Rady Bezpieczeństwa skorzystała z przysługującego jej prawa weta, dokument ten nie został przyjęty.

4.2. Weto Federacji Rosyjskiej po pełnoskalowym ataku na terytorium Ukrainy

Po rozpoczęciu pełnoskalowej agresji na Ukrainę Rada Bezpieczeństwa ONZ również podjęła próbę przyjęcia rezolucji odnoszącej się do zaistniałej sytuacji oraz potępiającej działania Federacji Rosyjskiej. Podobnie jak w przypadku wcześniejszych wydarzeń, inicjatywa ta nie przyniosła jednak oczekiwanego rezultatu. 25 lutego 2022 r. Rosja skorzystała z prawa weta²² i zablokowała projekt rezolucji złożony przez Albanię i Stany Zjednoczone.

Dokument ten w sposób jednoznaczny potwierdził poparcie dla suwerenności, niepodległości, jedności i integralności terytorialnej Ukrainy w granicach uznanych przez społeczność międzynarodową oraz stanowczo potępił agresję Federacji Rosyjskiej, wzywając ją do natychmiastowego i bezwarunkowego zaprzestania użycia siły wobec Ukrainy i innych państw członkowskich ONZ. Postanowienia dokumentu nakładają na Rosję obowiązek wycofania wszystkich sił zbrojnych z terytorium

²⁰ I. Kamiński, *Gdzie i jak mogą się skarżyć uczestnicy konfliktu na Ukrainie*, „Studia Prawnicze KUL” 2015, t. 62, nr 2, s. 120-121.

²¹ S/2014/189.

²² Za podjęciem uchwały głosowało 11 państw: Albania, Brazylia, Francja, Gabon, Ghana, Irlandia, Kenia, Meksyk, Norwegia, Zjednoczone Królestwo i Stany Zjednoczone, natomiast Indie, Chiny i Zjednoczone Emiraty Arabskie wstrzymały się od głosu.

Ukrainy, uchylecia jednostronnych decyzji dotyczących statusu części obwodów donieckiego i ługańskiego oraz przestrzegania zasad międzynarodowego prawa humanitarnego i praw człowieka, w tym Konwencji Genewskich i ich Protokołów Dodatkowych. Ponadto dokument wzywa wszystkie strony konfliktu do konstruktywnego działania w ramach porozumień mińskich, Formatu Normandzkiego oraz Trójstronnej Grupy Kontaktowej, a także do zapewnienia bezpiecznego, nieskrępowanego dostępu pomocy humanitarnej do ludności cywilnej, w tym dzieci i osób w trudnej sytuacji. Wreszcie dokument wyraża uznanie i apeluje o dalsze wysiłki Sekretarza Generalnego ONZ, państw członkowskich oraz organizacji międzynarodowych i regionalnych w celu deeskalacji konfliktu oraz skutecznego reagowania na kryzys humanitarny i uchodźczy wywołany agresją Federacji Rosyjskiej²³.

Z faktu, że Rosja jako stały członek Rady Bezpieczeństwa skorzystała z prawa weta, wynikało to, że Rada nie mogła podjąć wiążącej rezolucji potępiającej jej agresję i nakazującej zaprzestanie działań wojennych oraz wycofanie wojsk z Ukrainy. Projekt rezolucji potępiającej rosyjskie działania został przyjęty w głosowaniu większością członków Rady, jednak rosyjski sprzeciw doprowadził do jego odrzucenia – ponieważ w Radzie Bezpieczeństwa prawo weta stałych członków blokuje przyjęcie decyzji, jeżeli tylko jedna z tych pięciu potęg sprzeciwi się jej treści. W praktyce oznaczało to, że mimo powszechnego potępienia rosyjskiej agresji przez większość świata, Rada Bezpieczeństwa nie mogła zastosować swoich środków przewidzianych w Karcie ONZ wobec Rosji²⁴.

4.3. Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ w odpowiedzi na rosyjskie weto

Narody Zjednoczone starały się „obejść” jednomyślności podciągając pewne rezolucje pod kwestie proceduralne, do których nie potrzeba głosu pozytywnego wszystkich członków Rady Bezpieczeństwa. Rezolucja 2623²⁵, przyjęta 27 lutego 2022 r., uruchamiała procedurę „Zjednoczeni dla Pokoju”²⁶, która daje Zgromadzeniu Ogólnemu ONZ możliwość zwołania nadzwyczajnej sesji w sytuacjach, gdy Rada Bezpieczeństwa nie jest w stanie podjąć skutecznych działań w celu utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, najczęściej z powodu weta jednego ze stałych członków. W tym konkretnym przypadku procedura miała umożliwić członkom ONZ omówienie agresji Rosji na Ukrainę oraz podjęcie działań politycznych i humanitarnych w odpowiedzi na kryzys, mimo braku możliwości wiążącej interwencji ze strony Rady Bezpieczeństwa. Rosja argumentowała, że instytucja prawa weta w Karcie Narodów Zjednoczonych została wprowadzona właśnie po to, aby w sytuacjach takich jak omawiana – gdy chodzi o istotne interesy stałych członków Rady Bezpieczeństwa – możliwe było zablokowanie działań, które mogłyby zdestabilizować porządek międzynarodowy lub naruszyć interesy tych państw. Wskazywała, że mechanizm weta ma chronić globalną równowagę i zapewnić, by

²³ S/2022/155.

²⁴ C. Mik, *Agresja Rosji na Ukrainę i jej konsekwencje dla rządów prawa na poziomie międzynarodowym. Szkic problematyki* [w:] *Rządy prawa jako wartość uniwersalna. Księga jubileuszowa Profesora Krzysztofa Wójtowicza*, red: A. Kozłowski, wyd. 1, Wrocław 2022, s. 438.

²⁵ S/RES/2623.

²⁶ Zob. A/RES/377 (V) z 3.11.1950; zob. też M. Scharf, *Power shift: The return of the United Nations for Peace resolution*, „Case Western Reserve Journal of International Law” 2023, t. 55, https://scholarlycommons.law.case.edu/faculty_publications/2153 (dostęp: 15.03.2026).

decyzje w sprawach bezpieczeństwa międzynarodowego nie były podejmowane wbrew woli państw kluczowych dla utrzymania pokoju i stabilności²⁷.

Pierwsza rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ została przyjęta 2 marca 2022 r. zdecydowaną większością głosów. Za jej uchwaleniem opowiedziało się 141 państw, natomiast przeciwko głosowało jedynie pięć krajów: Białoruś, Erytrea, Korea Północna, Rosja oraz Syria. Ponadto 35 państw wstrzymało się od głosu, a 12 delegacji nie uczestniczyło w głosowaniu²⁸. Zgromadzenie Ogólne ONZ potępiło rosyjską „specjalną operację wojskową” w Ukrainie, wskazując, że zmiany terytorialne dokonane przy użyciu siły nie mogą być uznawane przez społeczność międzynarodową. Podkreślono również skalę konfliktu, niespotykaną w Europie od dziesięcioleci oraz zwrócono uwagę na straty wśród ludności cywilnej. Zgromadzenie potwierdziło swoje poparcie dla suwerenności i integralności terytorialnej Ukrainy, uznając działania Rosji za akt agresji sprzeczny z Kartą Narodów Zjednoczonych. Jednocześnie wezwano Rosję do natychmiastowego zaprzestania użycia siły i bezwarunkowego wycofania wojsk z terytorium Ukrainy oraz wyrażono sprzeciw wobec uznania przez nią regionów Doniecka i Ługańska²⁹.

W następstwie przyjęcia rezolucji 2623 kwestia konfliktu zbrojnego na Ukrainie, w szczególności w kontekście przywrócenia pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego, została przeniesiona do kompetencji Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Jednocześnie Federacja Rosyjska podjęła próbę ponownego skierowania tej sprawy na forum Rady Bezpieczeństwa, przedstawiając projekt rezolucji przygotowany wspólnie przez Białoruś, Koreę Północną, Rosję oraz Syrię. W jego treści zwracano uwagę na informacje dotyczące ofiar cywilnych konfliktu, w tym także dzieci, a także wzywano do wprowadzenia zawieszenia broni w celu umożliwienia ewakuacji ludności cywilnej. Projekt podkreślał również znaczenie przestrzegania podstawowych zasad międzynarodowego prawa humanitarnego, w szczególności tych odnoszących się do ochrony ludności cywilnej oraz personelu medycznego³⁰. Projekt rezolucji został jednak odrzucony przez pozostałych członków Rady Bezpieczeństwa.

4.4. Weto Federacji Rosyjskiej po aneksji ukraińskich okupowanych terytoriów

Od początku rosyjskiej inwazji na Ukrainę pojawiały się informacje o planach aneksji tzw. Donieckiej i Ługańskiej Republiki Ludowej przez Federację Rosyjską. Z czasem zaczęto również wskazywać, że działania te mogą objąć także obwody chersoński i zaporoski, które przed 24 lutego 2022 r. nie znajdowały się pod rosyjską okupacją. W dniach 23–27 września 2022 r. na tych terenach przeprowadzono referendum dotyczące przyłączenia do Rosji, określane powszechnie jako „pseudo-referenda”. Według ogłoszonych przez prorosyjskie władze wyników zdecydowana większość głosujących opowiedziała się za aneksją, jednak głosowania te nie miały żadnej podstawy prawnej i były uznawane za nielegalne w świetle prawa międzynarodowego. Tereny te zostały włączone do Federacji Rosyjskiej³¹.

Po tych wydarzeniach Rada Bezpieczeństwa ONZ przygotowała kolejną rezolucję. Potwierdzała ona zaangażowanie społeczności międzynarodowej na rzecz

²⁷ P. Grzebyk, *Gdzie Rada nie może, tam Zgromadzenie pośle: działalność RB i ZO ONZ w dziedzinie bezpieczeństwa w 2022 r.*, „Rocznik Strategiczny” 2023, nr 28, s. 91-92.

²⁸ A/ES-11/1.

²⁹ P. Grzebyk, *Gdzie Rada nie może...*, s. 92.

³⁰ S/2022/231.

³¹ M. Podraza, *Rosyjska aneksja ukraińskich terytoriów okupowanych w świetle prawa międzynarodowego*, „Biuletyn Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 2023, t. 18, z. 20, nr 2, s. 227-228.

poszanowania suwerenności, niepodległości oraz integralności terytorialnej Ukrainy w jej granicach uznanych przez społeczność międzynarodową. Jednocześnie potępiała działania Federacji Rosyjskiej polegające na organizacji nielegalnych referendum w okupowanych regionach Ukrainy, uznając je za pozbawione jakiegokolwiek mocy prawnej i nie mogące stanowić podstawy do zmiany statusu tych terytoriów ani do ich aneksji przez Rosję. W rezolucji wezwano także państwa oraz organizacje międzynarodowe do nieuznawania jakichkolwiek zmian statusu obwodów ługańskiego, donieckiego, chersońskiego i zaporoskiego wynikających z tych działań. Dokument podkreślał ponadto, że decyzje Rosji dotyczące uznania części terytorium Ukrainy naruszają zasady Karty Narodów Zjednoczonych oraz integralność terytorialną tego państwa. Zgromadzenie Ogólne domagało się również natychmiastowego zaprzestania agresji, wycofania rosyjskich sił zbrojnych z terytorium Ukrainy oraz podjęcia działań prowadzących do pokojowego rozwiązania konfliktu³². Rezolucja ta została po raz kolejny zawetowana przez Federację Rosyjską, co ponownie sparaliżowało jakikolwiek działanie Rady Bezpieczeństwa ONZ³³.

5. Problem bezstronności Rady Bezpieczeństwa ONZ wobec działań państw posiadających prawo weta

Analiza reakcji społeczności międzynarodowej na konflikt zbrojny na Ukrainie prowadzi do wniosku, że jednym z fundamentalnych problemów systemu bezpieczeństwa zbiorowego Organizacji Narodów Zjednoczonych jest występowanie strukturalnego konfliktu interesów w ramach Rady Bezpieczeństwa. Problem ten ujawnia się szczególnie wyraźnie w sytuacji, gdy państwo będące stroną konfliktu – a nawet jego inicjatorem – jednocześnie uczestniczy w procesie decyzyjnym organu odpowiedzialnego za utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Federacja Rosyjska jako stały członek Rady Bezpieczeństwa, posiada nie tylko możliwość udziału w debacie dotyczącej własnych działań zbrojnych, lecz także kompetencję do blokowania decyzji podejmowanych przez Radę poprzez skorzystanie z prawa weta. W praktyce prowadzi to do sytuacji, w której państwo potencjalnie odpowiedzialne za naruszenie prawa międzynarodowego może uniemożliwić przyjęcie jakichkolwiek wiążących środków mających na celu powstrzymanie agresji lub pociągnięcie go do odpowiedzialności. Mechanizm ten skutkuje istotnym ograniczeniem efektywności Rady Bezpieczeństwa, zwłaszcza w przypadkach najpoważniejszych naruszeń prawa międzynarodowego³⁴.

Zjawisko to można analizować również w kontekście zasady *nemo iudex in causa sua*, zgodnie z którą nikt nie powinien być sędzią we własnej sprawie. Choć zasada ta wykształciła się na gruncie prawa krajowego i procedur sądowych, jej znaczenie ma charakter uniwersalny i znajduje zastosowanie także w odniesieniu do funkcjonowania instytucji międzynarodowych. Udział państwa-agresora w procesie decyzyjnym organu, który powinien oceniać legalność jego działań, prowadzi do podważenia standardów bezstronności oraz sprawiedliwości proceduralnej. W konsekwencji strukturalny konflikt interesów osłabia zdolność Rady Bezpieczeństwa do realizacji jej podstawowej funkcji, jaką jest utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. Brak możliwości podjęcia skutecznych działań wobec jednego ze stałych członków powoduje, że system bezpieczeństwa zbiorowego traci swoją

³² S/2022/720.

³³ Od głosu wstrzymały się Chiny, Indie, Brazylia i Gabon.

³⁴ A. Olech, *Rosyjskie weto w organizacjach międzynarodowych – dotychczasowa praktyka i skutki rosyjskich decyzji dla bezpieczeństwa międzynarodowego*, „Nowa Wschodnia Polityka” 2025, t. 45, nr 1, s. 97-98.

efektywność właśnie w sytuacjach, w których jego interwencja jest najbardziej potrzebna³⁵. Prowadzi to do przenoszenia inicjatywy na inne fora międzynarodowe, w szczególności Zgromadzenie Ogólne oraz do podejmowania działań przez państwa poza strukturami ONZ.

W tym kontekście coraz częściej formułowane są postulaty ograniczenia prawa weta, zwłaszcza w odniesieniu do najpoważniejszych naruszeń prawa międzynarodowego, takich jak zbrodnia agresji. Propozycje te zmierzają do wzmocnienia efektywności systemu Narodów Zjednoczonych oraz zapewnienia, że państwo dopuszczające się naruszeń nie będzie mogło jednocześnie blokować reakcji społeczności międzynarodowej.

5. Podsumowanie

Przeprowadzona analiza potwierdza, że agresja Federacji Rosyjskiej przeciwko Ukrainie ujawniła istotne ograniczenia systemu bezpieczeństwa zbiorowego Organizacji Narodów Zjednoczonych, szczególnie w zakresie funkcjonowania Rady Bezpieczeństwa ONZ. Celem artykułu było zbadanie wpływu prawa weta Federacji Rosyjskiej na skuteczność działań Rady Bezpieczeństwa oraz ocena możliwości reagowania społeczności międzynarodowej na naruszenia prawa międzynarodowego przez państwo będące stałym członkiem tego organu. Analiza wykazała, że mechanizm prawa weta prowadzi w praktyce do paraliżu decyzyjnego Rady Bezpieczeństwa w sytuacji, gdy stroną konfliktu jest jedno z państw posiadających prawo weta.

Wnioski płynące z badania potwierdzają postawioną we wstępie hipotezę badawczą, zgodnie z którą prawo weta istotnie ogranicza skuteczność systemu bezpieczeństwa zbiorowego ONZ oraz utrudnia podejmowanie działań wobec państw dopuszczających się aktu agresji. W konsekwencji aktywność społeczności międzynarodowej została częściowo przeniesiona na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ oraz poza struktury Rady Bezpieczeństwa. Analiza wskazuje również na potrzebę dalszej dyskusji nad reformą mechanizmów funkcjonowania ONZ, zwłaszcza w zakresie ograniczenia prawa weta w przypadku najpoważniejszych naruszeń prawa międzynarodowego.

O Autorze

Jakub Zbigniew Kochanowicz – student III roku prawa kanonicznego na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW oraz II roku prawa na Wydziale Prawa i Administracji UKSW. Uczestnik wielu konferencji międzynarodowych i ogólnopolskich m.in.: Międzynarodowej Konferencji Naukowej „System Szkolnictwa Wyższego. Prawno – kanoniczne aspekty funkcjonowania”, Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Władza i własność w prawie rzymskim oraz kanonicznym na przestrzeni dziejów”. Autor artykułów naukowych m.in. „Wpływ prawa kanonicznego na nauczanie teologii szkolnictwie wyższym” lub „Minister Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej a Prokurator Generalny – ewolucja modelu ustrojowego prokuratury w Polsce”. Wiceprezes Studencko – Doktoranckiego Koła Naukowego Regula Iuris, działacz w Samorządzie Studentów UKSW – Przewodniczący Zarządu Samorządu Studentów UKSW w kadencji 2026.

³⁵ A. Szpak, *Nowe instrumenty ONZ zapewnienia bezpieczeństwa międzynarodowego i budowania pokoju*, „Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego” 2016, t. 10, nr 1, s. 108.

Oświadczenia

Autorstwo: Nie dotyczy

Finansowanie badań: Niniejsza publikacja nie otrzymała żadnego zewnętrznego wsparcia finansowego

Oświadczenie właściwej komisji etycznej: Nie dotyczy

Podziękowania: Nie dotyczy

Narzędzia GenAI: Podczas przygotowywania niniejszej publikacji autor korzystał z Google Gemini Pro w następującym zakresie dotyczącym 'wygładzenia tekstu' i sprawdzenia go pod względem językowym i ortograficznym. Autor dokonał przeglądu i redakcji wyników oraz ponosi pełną odpowiedzialność za treść niniejszej publikacji.

Konflikt interesów: Autor deklaruje, że nie ma żadnego konfliktu interesów związanego z publikacją niniejszych badań

Artykuł został poddany ocenie jednego recenzenta (double blind review)

Bibliografia / References

- Grzebyk P., *Definicja zbrodni agresji*, „Państwo i Prawo” 2011, nr 1, s. 45-58.
- Grzebyk P., „Specjalna operacja wojskowa” Rosji w Ukrainie – indywidualna odpowiedzialność za zbrodnie agresji i zbrodnie wojenne, „Państwo i Prawo” 2022, nr 9, s.56-76.
- Grzebyk P., *Gdzie Rada nie może, tam Zgromadzenie pośle: działalność RB i ZO ONZ w dziedzinie bezpieczeństwa w 2022 r.*, „Rocznik Strategiczny” 2023, nr 28, s. 88-104.
- Kamiński I., *Gdzie i jak mogą się skarżyć uczestnicy konfliktu na Ukrainie*, „Studia Prawnicze KUL” 2015, t. 62, nr 2, s. 107–139.
- Kranz J., *Między wojną a pokojem: świat współczesny wobec użycia siły zbrojnej. Dylematy prawa i polityki*, Warszawa 2009, s. 81-241, <https://repozytorium.kozminski.edu.pl/handle/item/3303> (dostęp 4.5.2026).
- Kuźniar R., *Bezpieczeństwo międzynarodowe*, Warszawa 2012.
- Mik C., *Agresja Rosji na Ukrainę i jej konsekwencje dla rządów prawa na poziomie międzynarodowym. Szkic problematyki* [w:] *Rządy prawa jako wartość uniwersalna. Księga jubileuszowa Profesora Krzysztofa Wójtowicza*, red. Kozłowski A., Wrocław 2022, s. 429-469. <https://doi.org/10.34616/145212>.
- Olech A., *Rosyjskie weto w organizacjach międzynarodowych – dotychczasowa praktyka i skutki rosyjskich decyzji dla bezpieczeństwa międzynarodowego*, „Nowa Wschodnia Polityka” 2025, t. 45, nr 1, s. 95–136. <https://doi.org/10.15804/npw20254505>.
- Pacuła P., *Zarys problematyki reformy Rady Bezpieczeństwa ONZ*, „Bezpieczeństwo Narodowe” 2015, nr 4, s. 63-79.
- Podraza M., *Rosyjska aneksja ukraińskich terytoriów okupowanych w świetle prawa międzynarodowego*, „Biuletyn Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL” 2023, t. 18, nr 2, s. 219–233. <https://doi.org/10.32084/bsawp.5462>.
- Popiuk-Rysińska I., *Rada Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych po zimnej wojnie*, „Stosunki Międzynarodowe” 2016, nr 6, s. 221–241. <https://doi.org/10.7366/020909614201611>.
- Sandomierski J., *Organizacja Narodów Zjednoczonych u progu XXI wieku*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1988, z. 3, s. 197–210.

-
- Scharf M., *Power shift: The return of the Uniting for Peace resolution*, "Case Western Reserve Journal of International Law" 2023, t. 55, s. 217-251.
 - Szpak A., *Nowe instrumenty ONZ zapewnienia bezpieczeństwa międzynarodowego i budowania pokoju*, „Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego” 2016, t. 10, nr 1, s. 104–123. <https://doi.org/10.34862/rbm.2016.1.7>.

Akty prawne i dokumenty:

- Karta Narodów Zjednoczonych, Statut Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości i Porozumienie ustanawiające Komisję Przygotowawczą Narodów Zjednoczonych z dnia 26.6.1945 r. (Dz.U. 1947 nr 23 poz. 90 z późn. zm.).
- Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego z dnia 17.7.1998 r. (Dz.U. 2003 nr 78 poz. 708 z późn. zm.).
- Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ S/RES/2623 z dnia 27.2.2022 r.
- Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/RES/377 (V) z dnia 3.11.1950 r.
- Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/ES-11/1 z dnia 2.3.2022 r.
- Dokument Rady Bezpieczeństwa ONZ S/2014/189.
- Dokument Rady Bezpieczeństwa ONZ S/2022/155.
- Dokument Rady Bezpieczeństwa ONZ S/2022/720.

Propozycja cytowania: Jakub Zbigniew Kochanowicz, Prawo weta a skuteczność systemu bezpieczeństwa zbiorowego ONZ – analiza na przykładzie konfliktu na Ukrainie, *Młody Jurysta* 2026 nr 1, s. 5-19.